

**UCHWAŁA NR XXVII/75/2013
RADY GMINY NOWA SŁUPIA**

z dnia 13 grudnia 2013 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2014 – 2017**

Na podstawie Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z dnia 23 maja 2013 r. poz. 594 ze zm.) Rada Gminy Nowa Słupia uchwala:

§ 1. Przyjęcie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2017 w brzmieniu stanowiącym Załącznik Nr I do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Słupi.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Sylwester Kozłowski

Gminny Ośrodek Pomocy
Społecznej w Nowej Słupi

Opracowali:
Anna Moruś-Mergalska
Małgorzata Jasiak
Ewelina Fijas
Mateusz Kozub

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014 - 2017**

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowa Słupia, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej oprawców.

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	4
2. Podstawy prawne programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	6
3. Zjawisko przemocy.....	7
3.1. Definicja przemocy w rodzinie.....	7
3.2. Rodzaje przemocy.....	7
3.3. Formy przemocy.....	9
3.4. Charakterystyka.....	9
3.5 Skutki przemocy.....	12
4. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowa Słupia.....	15
5. Ocena możliwości realizacji programu.....	16
6. Cel główny programu, cele operacyjne, działania.....	18
7. Realizatorzy programu.....	20
8. Ewaluacja.....	20
9. Finansowanie.....	21

1. Wprowadzenie

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, styl życia. Niezmiernie ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi.

Przemoc w rodzinie znajduje się w obszarze działań wielu dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. W związku z tym na problem przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw i ocenić ją w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych oraz społecznych. Początkowo problem ten był marginalizowany i przemilczany, jednak od kilkunastu lat zaczyna przebijać się do świadomości społecznej. Próbę podjęcia celowych, zamierzonych oraz jednolitych działań na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie jest ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), która została podjęta „w celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie”, natomiast władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, ponieważ przemoc w rodzinie narusza podstawowe prawa człowieka, w tym prawo do życia, zdrowia oraz poszanowania godności osobistej.

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb, dlatego też wdrożenie w życie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2017” jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie. Poprzez wspólne działanie można uzyskać większą skuteczność, wzajemne wsparcie, uniknąć zarówno wzajemnego wypalenia z powodu nieskuteczności wysiłków, jak i powielania tych samych działań oraz podejmowania sprzecznych kroków. Warto, żeby przedstawiciele różnych służb zajmujących się przemocą domową znali się i mieli ze sobą dobry kontakt.

Pomoc społeczna jest ogromnie istotnym ogniwem przeciwdziałania przemocy domowej, dysponuje, bowiem szczegółową wiedzą o poszczególnych rodzinach i określonymi możliwościami pomagania. Do jej działań konieczność posługiwania się Niebieskimi Kartami wprowadziła ustawa o pomocy społecznej. Kolejną ważną instytucją, która z racji swoich kompetencji musi włączać się do lokalnego systemu pomagania ofiarą przemocy w rodzinie, jest gminna komisja rozwiązywania problemów alkoholowych. Rozpoczynając sprawy nakierowane na zobowiązanie do leczenia osób uzależnionych od alkoholu, często

ma do czynienia z sprawcami przemocy. Samo zobowiązanie leczenia odwykowego nie jest w stanie zatrzymać przemocy, nawet, jeśli sprawca podejmie leczenie. Nadużywanie alkoholu, chociaż w wysokim stopniu koreluje z przemocą, nie jest uważana za jedyny czynnik sprawczy.

Przyglądając się zadaniom i kompetencjom instytucji oraz służb działających w środowisku lokalnym można stwierdzić, że przynajmniej teoretycznie wszystkie rodzaje przemocy są dostępne dla ofiar przemocy w rodzinie. W praktyce wygląda to inaczej, a z doświadczenia osób pomagających osobom dotkniętym przemocą w rodzinie wynika, że zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy nie mogą być realizowane niejako przy okazji innych działań. Konieczne są, zatem szkolenia oraz zmiany postaw – i to nie tylko na poziomie instytucjonalnym czy społecznym, ale także osobistym.

2. Podstawy prawne programu.

„Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w rodzinie na lata 2014 – 2017” przygotowany został i realizowany będzie w oparciu o następujące akty prawne:

- ▶ Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- ▶ ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59 ze zm.)
- ▶ ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tekst jednolity Dz.U. 2012 poz. 1356 ze zm.)
- ▶ ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z dnia 23 maja 2013 r. poz. 594 ze zm.).
- ▶ ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 roku o Policji (tekst jednolity Dz. U. 2011 nr 287 poz. 1687 ze zm.)
- ▶ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. 1997 nr 88 poz. 553 ze zm.)
- ▶ ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. 1997 Nr 89 poz. 555 ze zm.)
- ▶ ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.)
- ▶ ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.)
- ▶ ustawa z dnia 29 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz.U. 2013 poz. 135 ze zm.)
- ▶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. Nr 179, poz. 1485 ze zm.)
- ▶ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowa Słupia na lata 2008 – 2015.

3. Zjawisko przemocy.

Obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przestępstw narkotykowych, fałszerstw i oszustw kryminalnych i gospodarczych, przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą należą do najczęściej popełnianych.

3.1. Definicja przemocy w rodzinie.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie definiuje przemoc w rodzinie, jako „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zamierzone naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.”

3.2. Formy przemocy.

Przemoc wyróżnia się w kilku formach, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale również mają wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych form:

I. Przemoc fizyczna - wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku jej przyzwolenia przy użyciu siły fizycznej. Przykłady: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie kogoś w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy.

II. Przemoc psychiczna - wywieranie wpływu na proces myślowy, zachowanie lub stan fizyczny osoby pomimo braku jej przyzwolenia przy użyciu środków komunikacji interpersonalnej. Przykłady: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie poprzez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (zniesławianie, ataki kompetencyjne np. Jak mogłeś być tak głupi?!, ataki dotyczące pochodzenia np.. Jesteś fajtłapą jak Twój ojciec, ataki dotyczące wyglądu np. Musisz zawsze wyglądać jak niedomyty?, złorzeczenie, narzekanie np. Do niczego się nie nadajesz, złośliwości, ośmieszanie, groźby, przekleństwa, symbolika niewerbalna np. pokazywanie języka lub innych gestów obraźliwych

II. Przemoc seksualna - przemoc związana ze sferą seksualną: zgwałcenie, w tym gwałty podczas trwania konfliktów zbrojnych, molestowanie seksualne, wykorzystywanie osób niepełnosprawnych intelektualnie lub fizycznie, wykorzystywanie seksualne dzieci, stręczycielstwo, zmuszanie do prostytucji, handel ludźmi w celach seksualnych, małżeństwo z nieletnim, brutalne działania przeciwko integralności seksualnej, w tym okaleczenie narządów płciowych, zmuszanie do kontroli dziewictwa, niechciane komentarze o kontekście seksualnym, wymuszenie dokonania aborcji, odmowa użycia antykoncepcji lub ochrony przed chorobami przenoszonymi drogą płciową. Wymuszenie może przyjmować różne formy: przemoc, zastraszenia, szantażu, przemocy czy groźby m.in. użycia siły fizycznej, zwolnienia z pracy, niezatrudnienia. Ma miejsce także wtedy, gdy ofiara nie jest w stanie wyrazić zgody z powodu wpływu alkoholu, leków, narkotyków, snu, niepełnosprawności czy nieumiejętności oceny sytuacji. Przemoc seksualna obejmuje wszelkie przypadki niechcianego stosunku płciowego lub innych form współżycia płciowego. Większość aktów przemocy seksualnej jest dokonywana przez chłopców i mężczyzn na dziewczynkach

i kobietach. Dokładne oszacowanie zakresu problemu przemocy seksualnej jest trudne; w większości krajów przeprowadzono niewiele badań na ten temat. Badania przeprowadzone w północnym Londynie, Nikaragui, Republice Południowej Afryki i Tanzanii sugerują, że blisko jedna czwarta kobiet mogła doświadczyć przemocy seksualnej ze strony swojego partnera, a do jednej trzeciej dorastających dziewcząt swoje pierwsze doświadczenie seksualne opisuje, jako wymuszone. Przemoc seksualna ma głęboki wpływ na zdrowie fizyczne i psychiczne. Oprócz powodowania uszkodzeń ciała jest związana ze zwiększonym ryzykiem wystąpienia problemów ze zdrowiem seksualnym i reprodukcyjnym zarówno

w bezpośrednich, jak i długoterminowych skutkach. Wpływ przemocy seksualnej na zdrowie psychiczne może być tak poważny jak wpływ na zdrowie fizyczne i może być równie długotrwały.

IV. Przemoc ekonomiczna / materialna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych środków finansowych lub odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwiania bądź ograniczanie podjęcia pracy zarobkowej, ale również niszczenie przedmiotów itp.

3.3. Rodzaje przemocy.

Wyróżnia się następujące rodzaje przemocy:

Przemoc gorąca – charakteryzuje się agresją słowną i fizyczną, związana jest z odreagowywaniem emocji na osobach najbliższych.

Przemoc chłodna – jest pozbawiona gwałtownych wybuchów, emocji, przypomina raczej realizację z góry zaplanowanego scenariusza, często stosowana w imię fałszywie pojmowanych „wyższych celów” np. konsekwentnego wychowywania dziecka.

3.4. Charakterystyka.

Ofiara przemocy:

- a) niska samoocena,
- b) wysoka zależność od partnerów,
- c) niepokój i depresja,
- d) izolacja społeczna,
- e) zinternalizowane poczucie winy,
- f) podporządkowanie się,
- g) ambiwalentne poczucie lojalności,
- h) zniekształcone ambicje,
- i) nadużywanie alkoholu i narkotyków.

Sprawca przemocy:

- a) niska samoocena i poczucie niedostosowania,
- b) poczucie izolacji i braku wsparcia społecznego,
- c) zaburzenia psychiczne, takie jak lęk, depresja,
- d) brak umiejętności społecznych i asertywności,
- e) nadużywanie alkoholu i/lub narkotyków,
- f) słaba kontrola impulsów i zachowania antyspołecznego,
- g) zaborczość, zazdrość, lęk przed porzuceniem,
- h) zrzucanie winy na innych, podsycanie sporów, okazywanie agresji i przemocy w odpowiedzi na prowokację,

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014 - 2017**

---

i) brak empatii w stosunku do zależnej ofiary, co może być uwarunkowane złym stanem zdrowia fizycznego lub psychicznego, problemami seksualnymi lub uszkodzeniami w czasie życia płodowego bądź około płodowego,

j) przeniesienie złości spowodowanej niezadowoleniem z pracy, stresem w pracy lub niedawnymi niekorzystnymi wydarzeniami życiowymi (np. separacja z małżonkiem, śmierć rodzica lub dziecka),

k) problemy społeczno-ekonomiczne, takie jak bezrobocie, złe warunki mieszkaniowe, trudności finansowe,

l) doświadczenie przemocy w dzieciństwie,

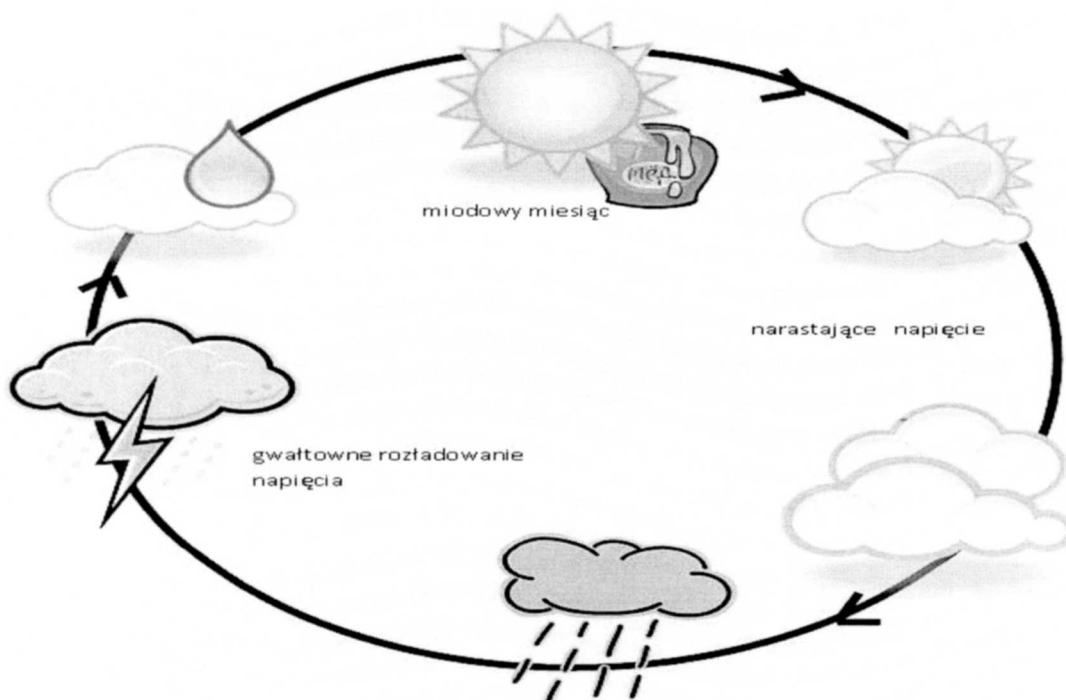
m) stosowanie przemocy, groźby lub używanie broni.

Cechy charakterystyczne przemocy domowej.

Przemoc domowa nie jest czynem jednorazowym. Często ma długą, nawet kilkuletnią historię. Zwykle powtarza się według zauważalnej prawidłowości zwanej cyklem przemocy.

Cykl przemocy składa się z trzech następujących po sobie faz:

1. Faza narastania napięcia – w tej fazie pojawiają się nieliczne, o małym nasileniu incydenty przemocy.
2. Faza gwałtownej przemocy – w tej fazie dochodzi do niekontrolowanego rozładowania napięcia. Cechą, która odróżnia tę fazę od pierwszej jest całkowity brak kontroli sprawcy nad zachowaniami.
3. Faza „miodowego miesiąca” – w tej fazie dominują zachowania sprawcy, polegające na okazywaniu miłości, uprzejmości i wszelkich miłych zachowań wobec partnera. Charakterystyczne dla cyklu przemocy jest to, że przemoc w każdym następnym cyklu jest zazwyczaj gwałtowniejsza i narasta.

3. 5. Skutki wobec przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są zarówno bezpośrednie szkody na zdrowiu psychicznym i fizycznym jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłym, jako konsekwencje przemocy doświadczanej w dzieciństwie.

$\frac{1}{3}$ kobiet (33%) deklaruje, że zna przynajmniej jedną kobietę, która podczas konfliktów małżeńskich bywa bita przez męża. 17% ogółu kobiet zna przynajmniej kilka takich kobiet. Większość dorosłych (68%) przyznaje, że w ich domach zdarzają się różnego rodzaju konflikty, sprzeczki lub awantury.

Ogółem 23 % dorosłych deklaruje, że padło ofiarą przemocy. Co jedenasty dorosły (9%) twierdzi, że przynajmniej raz został uderzony przez współmałżonka podczas kłótni.

$\frac{1}{10}$ dorosłych będących w stałym związku (10%) doświadcza wyzwisk, krzyków, agresji słownej ze strony partnera.

Ogółem niemal $\frac{1}{5}$ rodziców mających dzieci do 19 roku życia (19%) przyznaje, że czasem bije lub biła swoje dziecko.

(Dane CBOS Marzec 2009r. – „Przemoc i konflikty w domu”.)

• **Konsekwencje doświadczania przemocy przez osoby dorosłe.**

U osób poddawanych długotrwałej przemocy występują poważne problemy fizyczne i emocjonalne. Do najczęstszych objawów będących skutkami przemocy należą: poważne obrażenia ciała, wzrost częstości chorób somatycznych związanych ze stresem (ból głowy, żołądka, w krzyżu lub w stawach oraz inne dolegliwości) przygnębienie, smutek, obojętność, popadanie w depresję, niepokój, niekontrolowane wybuchy płaczu, śmiechu czy agresji, zmienność nastrojów, decyzji, niepewność, stany lękowe, w tym lęk przed bliskością, nieufność, poczucie zagrożenia, niska samoocena, kłopoty z zasypianiem, koszmary nocne, kłopoty z koncentracją, zwiększone spożycie środków psychoaktywnych, zaprzeczanie, obwinianie się, bezradność, adaptacja do przemocy.

Ofiary często zachowują się niezrozumiale, niejednokrotnie zmieniają zdanie i wycofują zawiadomienie o przestępstwie, bronią sprawcy. Zachowania te są w psychologii tłumaczone najczęściej występowaniem wyuczonej bezradności, zjawiska „prania mózgu” czy stresu pourazowego. Wycofanie się z aktywnych działań służących zmianie sytuacji i wyjściu z przemocy może wynikać z przekonania o bezskuteczności działań, popartego wcześniejszymi doświadczeniami. Bierność i rezygnacja są również często wynikiem technik manipulacyjnych, jakim ofiara była poddawana ze strony sprawcy, technik mających utrwalić w niej niską samoocenę i wzbudzić poczucie winy.

• **Konsekwencje doświadczania przemocy przez dzieci**

Na szczególnie poważne konsekwencje zachowań przemocowych narażone są dzieci. Często są one bezpośrednimi ofiarami lub/i świadkami przemocy w rodzinie.

Obok obrażeń cielesnych przemoc domowa powoduje, że dziecko żyje w poczuciu ciągłego strachu i zagrożenia, pozbawione miłości, zaufania i bezpieczeństwa. Niezaspokojenie tych podstawowych potrzeb wpływa na dalszy rozwój dziecka i jest przyczyną wielu schorzeń psychosomatycznych. Dzieci będące ofiarami wykorzystywania seksualnego wykazują wysoki poziom depresji, poczucie osamotnienia, myśli samobójcze, zaburzenia snu, nadpobudliwość, agresję, obniżenie samooceny i poczucie bezwartościowości. Maltretowanie psychiczne niekorzystnie wpływa na rozwój dzieci. Może prowadzić do nieprzystosowania interpersonalnego (brak poczucia bezpieczeństwa, niski poziom kompetencji społecznych, trudności w kontaktach z rówieśnikami), deficytów intelektualnych (deficyty w zakresie możliwości poznawczych, rozwiązywaniu konfliktów i kreatywności) problemów afektywno-behawioralnych (agresja, samoponížanie, lęk, wstyd i poczucie winy, wrogość i gniew, pesymizm i negatywizm).

Skutki przemocy pojawiające się podczas trwania zachowań przemocowych są zaledwie początkiem destrukcyjnego wpływu przemocy domowej. Konsekwencje przemocy ujawniają się często również po długim czasie, kiedy dziecko dorasta, lub w jego dorosłym życiu. Odroczone skutki przemocy objawiają się w postaci różnych form niedostosowania społecznego. Trudności w nauce, wagarowanie, ucieczki z domu, udział w nieformalnych młodzieżowych grupach przestępczych, wysoki poziom agresji, nadużywanie alkoholu, branie narkotyków to tylko niektóre ze sposobów ucieczki od problemu przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ma wpływ na całe dorosłe życie. Ofiary przemocy, zwłaszcza seksualnej, mają problemy z nawiązaniem i utrzymaniem satysfakcjonujących relacji z innymi osobami. Ponadto, zachowania przemocowe są dziedziczone i powielane. Młodzi chłopcy wychowujący się w rodzinach, gdzie mężczyzna znęca się nad kobietą, uczą się agresji wobec kobiet, dziewczynki zaś postrzegają bicie, maltretowanie i wykorzystywanie, jako elementy wpisane w rolę kobiety. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie podwyższa ryzyko, że krzywdzone dzieci same staną się krzywdzącymi rodzicami.

• **Spoleczne konsekwencje przemocy w rodzinie**

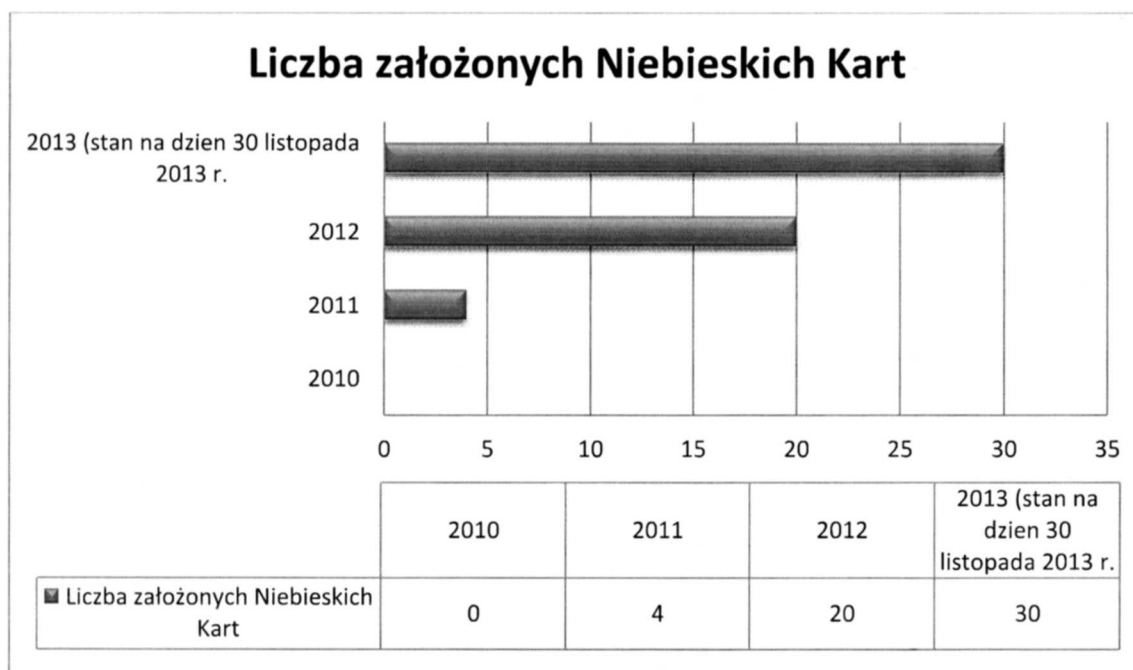
Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, rany, siniaki, ale nade wszystko powoduje niewyobrażalnie wielkie szkody psychiczne u ofiar, które najczęściej przez lata doświadczają znęcania się, wykorzystywania lub zaniedbania. Przemoc domowa to także poważny problem społeczny. Destrukcyjna siła niszczy cały system rodzinny, rozsadza go od środka, odbiera poczucie bezpieczeństwa i możliwość prawidłowego rozwoju najmłodszym członkom rodziny. Niesie ze sobą ryzyko dziedziczenia

przez dzieci zachowań przemocowych i powielania ich w dorosłym życiu. Niezwalczana przemoc przybiera na sile, utrwała się i eskaluje niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin i dla całego społeczeństwa.

Niezbędne jest, zatem podejmowanie planowych działań mających na celu zapobieganie i zwalczanie przemocy w rodzinie, działań wpisanych w tworzenie i rozwijanie systemu przeciwdziałania przemocy, którego zasadniczymi elementami są specjalistyczne instytucje i profesjonaliści niosący pomoc osobom dotkniętym przemocą domową.

4. Diagnoza problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowa Słupia.

Na podstawie statystyki prowadzonej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Słupi sytuacja przemocy w rodzinie przedstawia się następująco.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS.

Jak wynika z wyżej przedstawionych danych w 2010 roku w tut. Ośrodku nie przeprowadzono procedury Niebieskiej Karty, natomiast w 2011 r. przeprowadzono 4 procedury. W 2012 roku ilość procedury Niebieskiej Karty przeprowadzonej przez pracowników socjalnych tut. Ośrodka oraz inne instytucje upoważnione do przeprowadzenia procedury wzrosła pięciokrotnie, natomiast do 30 listopada 2013 r. zostały przeprowadzone 30 procedury Niebieskiej Karty.

5. Ocena możliwości realizacji programu.

Do oceny możliwości realizacji programu wykorzystano analizę SWOT, stanowiącą kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących powodzenie.

Zastosowanie analizy SWOT pozwala na w miarę przejrzyste wyodrębnienie kluczowych czynników mających wpływ na rozwój sfery społecznej. W metodzie tej wykazuje się czynniki wewnętrzne, tj. silne i słabe strony oraz czynniki zewnętrzne tj. szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<p>1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych do indywidualnych przypadków przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Dostęp do specjalistycznego poradnictwa prawnego i psychologicznego.</p> <p>3. Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Nowa Słupia na lata 2008 – 2015, a także innych programów m.in. dotyczących uzależnień oraz wspierania rodziny.</p> <p>4. Profesjonalizm kadry służb, instytucji oraz pozostałych podmiotów działających na rzecz rodziny zagrożonych przemocą (świadomość problemu, ograniczeń oraz zaangażowanie w udzielanie pomocy).</p> <p>5. Dotychczasowa współpraca służb i instytucji w ramach zespołów interdyscyplinarnych oraz grup interwencyjnych.</p> <p>6. Zwiększająca się ilość informacji dotyczących oferty pomocowej dla osób doświadczających przemocy.</p> <p>7. Gotowość do podejmowania szkoleń oraz podnoszenie kwalifikacji pracowników służb, instytucji, podmiotów stykających się z problemem przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Problemy z izolacją osób doznających przemocy od sprawców.</p> <p>2. Brak na terenie gminy placówek udzielających schronienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Niedostatecznie rozpropagowana oferta pomocy psychologicznej oraz terapii adresowana do osób doświadczających przemocy oraz do sprawców przemocy w gminie.</p> <p>4. Niedostateczna wiedza o kompetencjach poszczególnych służb i ich zaplecza.</p> <p>5. Częste zmiany uregulowań prawnych dotyczących pomocy rodzinie.</p> <p>6. Niewystarczająca liczba dzielnicowych.</p>

GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2014 - 2017

SZANSE	ZAGROŻENIA
<p>1. Akceptacja społeczna dla działań instytucji związanych z przeciwdziałaniem przemocy.</p> <p>2. Ustawowe uregulowania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>3. Zwiększenie dostępności i skuteczności programów terapeutycznych dla ofiar przemocy.</p> <p>4. Programy korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie.</p>	<p>1. Objętość społeczna wobec przemocy w rodzinie.</p> <p>2. Niechęć osób poszkodowanych do ujawniania przemocy.</p> <p>3. Niebezpieczeństwo marginalizacji i wykluczenia społecznego osób i rodzin dotkniętych przemocą.</p> <p>4. Ciągłe funkcjonowanie w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy domowej.</p> <p>5. Małe zainteresowanie programami korekcyjno-edukacyjnymi dla osób stosujących przemoc w rodzinie.</p> <p>6. Poczucie bezkarności u osób stosujących przemoc.</p> <p>7. Problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora.</p> <p>8. Wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną.</p> <p>9. Częste zmiany uregulowań prawnych dotyczących pomocy rodzinie.</p>

6. Cel główny programu, cele operacyjne, działania.

Celem głównym, wyznaczonym w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2017, jest następujący:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowa Słupia, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją celów operacyjnych oraz działań.

I. Cel operacyjny:

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Działania do celu operacyjnego I.:

- ✓ Udzielanie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Słupi pomocy finansowej i rzeczowej oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinom dotkniętym przemocą.
- ✓ Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
- ✓ Prowadzenie przez: Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, punktów konsultacyjnych, placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, głównie poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie; podejmowanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, organizacjami pozarządowymi.
- ✓ Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.
- ✓ Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- ✓ Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

II. Cel operacyjny:

Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego II.:

- ✓ Zwiększenie wiedzy mieszkańców gminy na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie prelekcji i pogadarek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach pomocy w sytuacji doświadczania przemocy w rodzinie.
- ✓ Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki oraz imprez środowiskowych.
- ✓ Prowadzenie działalności profilaktycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych.
- ✓ Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.
- ✓ Doskonalenie kadry pracującej ze sprawcami i ofiarami przemocy w rodzinie.
- ✓ Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

III. Cel operacyjny:

Zacieśnianie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania do celu operacyjnego III.:

- ✓ Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie, w tym z udziałem mieszkańców gminy.
- ✓ Zintensyfikowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.
- ✓ Poprawa koordynacji działań różnych instytucji, służb i organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy Nowa Słupia (bądź obejmujących zasięgiem działania mieszkańców gminy) w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, punktów konsultacyjnych, placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych, Policji, Sądu Rejonowego oraz kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła oraz społeczności lokalnej.

7. Realizatorzy programu.

Działania wyznaczone w Gminny Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na Lata 2014 – 2017 mają charakter ciągły.

Podmiotami odpowiadającymi za realizację działań są: Wójt Gminy Nowa Słupia, Rada Gminy Nowa Słupia, Urząd Gminy Nowa Słupia, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowej Słupi, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Nowej Słupi, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej w Nowej Słupi i Rudkach, placówki oświatowe szczebla przedszkolnego, podstawowego i gimnazjalnego, punkty konsultacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodki wsparcia, placówki ponadgimnazjalne, specjaliści, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół oraz społeczność lokalna.

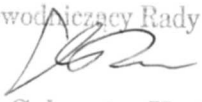
8. Ewaluacja.

Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość – jeden raz w roku – dokonywaną w ramach wszystkich elementów. Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- liczba wypełnionych Niebieskich Kart,
- ilość interwencji, udzielenia porad, konsultacji, osób korzystających z porad specjalistycznych.

9. Finansowanie.

Realizacja niniejszego programu finansowana będzie ze środków własnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nowej Słupi oraz środków pochodzących z dotacji i środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Przewodniczący Rady Gminy

mgr Sylwester Kozłowski

Uzasadnienie

Na podstawie art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Skuteczne przeciwdziałanie i zwalczanie przemocy w rodzinie wymaga współpracy różnych służb, dlatego też wdrożenie w życie „Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2017” jest gwarancją zintegrowanych działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych w tym zakresie na terenie Gminy Nowa Słupia.

Program ma na celu wyjaśnienie zjawiska przemocy w rodzinie, podaje definicje przemocy, rodzaje oraz formy przemocy, charakterystyki oraz skutki występowania przemocy w rodzinie. Diagnostyka problemu przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowa Słupia na podstawie przeprowadzonej procedury Niebieskiej Karty na przestrzeni lat 2010 – 2013 (do 30 listopada 2013 r., wg opracowań własnych GOPS Nowa Słupia).

Opracowując program wzięto również pod uwagę ocenę możliwości realizacji programu, do której wykorzystano analizę SWOT, stanowiącą kompleksowe narzędzie pomocnicze pozwalające pogłębić ocenę otoczenia planowanego przedsięwzięcia, a także wewnętrznych aspektów warunkujących powodzenie.

Celem głównym programu jest przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie na terenie Gminy Nowa Słupia, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców. Osiągnięcie celu głównego uwarunkowane jest realizacją celów operacyjnych oraz następujących działań:

- I. Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.
- II. Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.
- III. Zacieśnianie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania wyznaczone w niniejszym programie mają charakter ciągły i realizacja ich przewidziana jest na lata 2014 – 2017.